

استاندارد ملی ایران

جمهوری اسلامی ایران

Islamic Republic of Iran

سازمان ملی استاندارد ایران

۱۰۴۴۷-۶

Iranian National Standardization Organization

چاپ اول

۱۳۹۶

INSO

10447-6

1st.Edition

2018

سنگدانه‌ها - آزمون‌های خواص هندسی -
قسمت ۶: ارزیابی مشخصه‌های سطحی -
ضریب جریان سنگدانه‌ها - روش آزمون

Aggregates - Tests for Geometrical
Properties - Part 6: Assessment of Surface
Characteristics - Flow Coefficient of
Aggregates - Test Method

ICS: 91.100.15

سازمان ملی استاندارد ایران

تهران، ضلع جنوب غربی میدان ونک، خیابان ولیعصر، پلاک ۲۵۹۲

صندوق پستی: ۱۴۱۵۵-۶۱۳۹ تهران - ایران

تلفن: ۸۸۸۷۹۴۶۱-۵

دورنگار: ۸۸۸۸۷۱۰۳ و ۸۸۸۸۷۰۸۰

کرج - شهر صنعتی، میدان استاندارد

صندوق پستی: ۳۱۵۸۵-۱۶۳ کرج - ایران

تلفن: (۰۲۶) ۳۲۸۰۶۰۳۱ - ۸

دورنگار: (۰۲۶) ۳۲۸۰۸۱۱۴

رایانمۀ: standard@isiri.gov.ir

وبگاه: <http://www.isiri.gov.ir>

Iranian National Standardization Organization (INSO)

No.2592 Valiasr Ave., South western corner of Vanak Sq., Tehran, Iran

P. O. Box: 14155-6139, Tehran, Iran

Tel: + 98 (21) 88879461-5

Fax: + 98 (21) 88887080, 88887103

Standard Square, Karaj, Iran

P.O. Box: 31585-163, Karaj, Iran

Tel: + 98 (26) 32806031-8

Fax: + 98 (26) 32808114

Email: standard@isiri.gov.ir

Website: <http://www.isiri.gov.ir>

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

سازمان ملی استاندارد ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

تدوین استاندارد در حوزه‌های مختلف در کمیسیون‌های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب‌نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می‌شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرفکنندگان، صادرکنندگان و واردکنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان‌های دولتی و غیردولتی حاصل می‌شود. پیش‌نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی‌نفع و اعضای کمیسیون‌های مربوط ارسال می‌شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادها در کمیته ملی مرتبط با آن رشتہ طرح و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می‌شود.

پیش‌نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان‌های علاقه‌مند و ذی‌صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می‌کنند در کمیته ملی طرح، بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می‌شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می‌شود که بر اساس مقررات استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که در سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می‌شود به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین‌المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین‌المللی الکترونیک (IEC)^۲ و سازمان بین‌المللی اندازه‌شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می‌شود. در کشور فعالیت می‌کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی‌های خاص کشور، از آخرین پیشرفت‌های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین‌المللی بهره‌گیری می‌شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می‌تواند با رعایت موازین پیش‌بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرفکنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیستمحیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری کند. سازمان می‌تواند به منظور حفظ بازارهای بین‌المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه‌بندی آن را اجباری کند. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان‌ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرگانی، ممیزی و صدور گواهی سیستم‌های مدیریت کیفیت و مدیریت زیستمحیطی، آزمایشگاه‌ها و مراکز واسنجی (کالیبراسیون) وسایل سنجش، سازمان ملی استاندارد این‌گونه سازمان‌ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می‌کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن‌ها اعطا و بر عملکرد آن‌ها نظارت می‌کند. ترویج دستگاه بین‌المللی یکاهای واسنجی وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبهای و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2- International Electrotechnical Commission

3- International Organization for Legal Metrology (Organisation Internationale de Métrologie Legale)

4- Contact point

5- Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

«سنگدانه‌ها - آزمون‌های خواص هندسی - قسمت ۶: ارزیابی مشخصه‌های سطحی- ضریب جریان سنگدانه‌ها - روش آزمون»

سمت و/یا محل اشتغال:

دانشگاه شهید بهشتی

رئیس:
شرقی، عبدالعلی
(دکتری مهندسی عمران)

دبیر:

کارشناس استاندارد

نوری، امیرعباس
(کارشناسی مهندسی معدن)

اعضا: (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

شرکت آپتوس ایران

بزرگمهر، سعید
(دکتری مهندسی عمران)

سازمان ملی استاندارد ایران

ترک قشقایی، سیمین
(کارشناسی شیمی)

گروه تخصصی شهید رجایی

خرزعلی، محمدحسین
(کارشناسی ارشد مهندسی عمران)

شهرداری کرج

تیموری مرگوبی، محمد
(کارشناسی ارشد مهندسی عمران)

دانشگاه فرهنگیان

خاکی، علی
(دکتری مهندسی عمران)

شرکت پاکدشت بتن

رحمتی، علیرضا
(کارشناسی ارشد مهندسی عمران)

پژوهشگاه استاندارد

سامانیان، حمید
(کارشناسی ارشد مهندسی مواد- سرامیک)

شرکت مرصوص بتن

سقطچی، غزاله
(کارشناسی ارشد مهندسی عمران)

سمت و/یا محل اشتغال:

اعضا: (اسمی به ترتیب حروف الفبا)

دانشگاه فنی و حرفهای

عباسی، محمدرضا

(کارشناسی ارشد مهندسی عمران)

شرکت صنعت شیمی ساختمان

عیسایی، مهین

(کارشناسی ارشد شیمی)

پژوهشگاه استاندارد

قری، هما

(کارشناسی ارشد شیمی)

سازمان ملی استاندارد ایران

مجتبوی، علیرضا

(کارشناسی مهندسی مواد- سرامیک)

سازمان ملی استاندارد ایران

محرری، حسن

(کارشناسی ارشد معماری)

شهرداری کرج

محمدزاده پودینه، معصومه

(کارشناسی ارشد شیمی کاربردی)

پژوهشگاه استاندارد

مهرابری، مرتضی

(کارشناسی شیمی)

شرکت صحرای شن و ماسه

نصیری، سیده نیلوفر

(کارشناسی برنامه‌ریزی)

شرکت خانه بتن

یگانه، علیرضا

(کارشناسی ارشد شیمی پلیمر)

ویراستار:

سازمان ملی استاندارد ایران

عباسی رزگله، محمدحسین

(کارشناسی مهندسی مواد- سرامیک)

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
ز	پیش‌گفتار
ح	مقدمه
۱	۱ هدف و دامنه کاربرد
۱	۲ مراجع الزامی
۲	۳ اصطلاحات و تعاریف
۳	۴ اصول آزمون
۳	۵ مواد مرجع
۴	۶ وسایل
۱۰	۷ تعیین ضریب جریان سنگدانه درشت
۱۴	۸ تعیین ضریب جریان سنگدانه ریز
۱۷	پیوست الف (آگاهی‌دهنده) مثالی از برگه داده آزمون سنگدانه درشت
۱۸	پیوست ب (آگاهی‌دهنده) مثالی از برگه داده آزمون سنگدانه ریز
۱۹	پیوست پ (آگاهی‌دهنده) دقت
۲۰	کتاب نامه

پیش‌گفتار

استاندارد «سنگدانه‌ها - آزمون‌های خواص هندسی - قسمت ۶: ارزیابی مشخصه‌های سطحی - ضریب جریان سنگدانه‌ها - روش آزمون» که پیش‌نویس آن در کمیسیون‌های مربوط تهیه و تدوین شده است، در هفت‌صد و پنجاه و یکمین اجلاسیه کمیته ملی استاندارد مهندسی ساختمان وصالح و فرآورده‌های ساختمانی مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۱۶ تصویب شد. اینک این استاندارد به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود.

استانداردهای ملی ایران بر اساس استاندارد ملی ایران شماره ۵ (استانداردهای ملی ایران - ساختار و شیوه نگارش) تدوین می‌شوند. برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت‌های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در صورت لزوم تجدیدنظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدیدنظر در کمیسیون‌های مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی ایران استفاده کرد.

منبع و مأخذی که برای تهیه و تدوین این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

BS EN 933-6: 2014, Tests for geometrical properties of aggregates - Part 6: Assessment of surface characteristics - Flow coefficient of aggregates

مقدمه

این استاندارد یک قسمت از مجموعه استانداردهای ملی ایران شماره ۱۰۴۴۷ است. سایر قسمتهای این مجموعه عبارتند از:

- Part 1: Sieving method;
  - Part 2: Test sieves, nominal size of apertures;
  - Part 3: Determination of particle shape. Flakiness index;
  - Part 4: Determination of particle shape. Shape index;
  - Part 5: Determination of percentage of crushed and broken surfaces in coarse aggregate particles;
  - Part 6: Assessment of surface characteristics. Flow coefficient of aggregates;
  - Part 7: Determination of shell content. Percentage of shells in coarse aggregates;
  - Part 8: Assessment of fines. Sand equivalent test;
  - تعیین نرمه به روش متیلن بلو؛
  - Part 10: Assessment of fines. Grading of fillers (air-jet sieving);
- قسمت ۱۱: طبقه‌بندی مواد تشكیل‌دهنده سنگدانه درشت بازیافته – روش آزمون.

سنگدانه‌ها - آزمون‌های خواص هندسی - قسمت ۶: ارزیابی مشخصه‌های سطحی - ضریب جریان سنگدانه‌ها - روش آزمون

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، تعیین روش مرجع برای آزمون نوع و نیز در موارد اختلاف نظر، برای تعیین ضریب جریان سنگدانه‌های درشت و ریز است. برای سایر اهداف، به‌طور ویژه در کنترل تولید کارخانه‌ای، روش‌های دیگری که رابطه کارکردی مناسب آن‌ها با این روش مرجع محرز شده باشد، نیز می‌توانند به کار برده شوند. نمونه‌هایی از روش‌های آزمون بسط یافته در کتابنامه آورده شده است.

این استاندارد برای سنگدانه‌های درشت با اندازه بین ۴ mm و ۲۰ mm و سنگدانه‌های ریز تا ۲ mm کاربرد دارد.

یادآوری ۱- برای سنگدانه‌های درشت با اندازه بین ۴ mm و ۲۰ mm، ضریب جریان با درصد سطوح خردشده یا شکسته سنگدانه مرتبط است و بنابراین می‌تواند همراه با روش مشخص شده در استاندارد ۵-EN 933-5 به کار برده شود. مشخصه‌های شکل و بافت سطحی نیز می‌توانند نتیجه را تحت تاثیر قرار دهند.

یادآوری ۲- تجربه استفاده از این روش عموماً به سنگدانه‌های طبیعی محدود شده است.

۲ مراجع الزامی^۱

در مراجع زیر ضوابط وجود دارد که در متن این استاندارد به صورت الزامی به آن‌ها ارجاع داده شده است.
بدین ترتیب، آن ضوابط جزئی از این استاندارد محسوب می‌شوند.

در صورتی که به مرجعی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه‌ها و تجدیدنظرهای بعدی آن برای این استاندارد الزام‌آور نیست. در مورد مراجعی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن‌ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدیدنظر و اصلاحیه‌های بعدی برای این استاندارد الزام‌آور است.

استفاده از مراجع زیر برای کاربرد این استاندارد الزامی است:

2-1 EN 932-2, Tests for general properties of aggregates - Part 2: Methods for reducing laboratory samples

یادآوری- استاندارد ملی ایران شماره ۱۳۹۳۹: سال ۱۳۸۹، سنگدانه- روش‌های کاهش نمونه‌های آزمایشگاهی- آیین کار، با استفاده از استاندارد ۱۹۹۹: BS EN 932-2 تدوین شده است.

1- Normative references

2-2 EN 932-5, Tests for general properties of aggregates - Part 5: Common equipment and calibration

یادآوری- استاندارد ملی ایران شماره ۱۳۹۳۹-۵: سال ۱۳۹۶، سنگدانه‌ها- آزمون‌های خواص کلی- قسمت ۵: وسایل متداول و واسنجی (کالیبراسیون)، با استفاده از استاندارد BS EN 932-5: 2012 تدوین شده است.

2-3 EN 933-2, Tests for geometrical properties of aggregates - Part 2: Determination of particle size distribution - Test sieves, nominal size of apertures

2-4 EN 933-3, Tests for geometrical properties of aggregates - Part 3: Determination of particle shape - Flakiness index

2-5 EN 1097-6:2013, Tests for mechanical and physical properties of aggregates - Part 6: Determination of particle density and water absorption

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد، اصطلاحات و تعاریف زیر به کار می‌رود:

۱-۳

اندازه سنگدانه

aggregate size

شناسه‌ای از سنگدانه، به صورت اندازه الک پایینی (d) و اندازه الک بالایی (D) که با نسبت d/D بیان می‌شود. یادآوری- این شناسه وجود مقداری دانه مانده بر روی الک بالایی (فرا اندازه) و عبورکرده از الک پایینی (فرو اندازه) را می‌پذیرد.

۲-۳

جرم ثابت

constant mass

توزین‌های جداگانه بعد از حداقل یک ساعت خشک کردن متوالی، به طوری که بیش از ۱٪ اختلاف نداشته باشند.

یادآوری- در بسیاری از حالات، جرم ثابت می‌تواند بعد از این که یک آزمایه (بخش آزمون) در یک دوره از پیش تعیین شده در یک گرمخانه مشخص تحت دمای $(110 \pm 5)^\circ\text{C}$ خشک شد، به دست آید. آزمایشگاه‌های آزمون می‌توانند زمان مورد نیاز برای رسیدن به جرم ثابت انواع و اندازه‌های مشخص از یک نمونه را با توجه به ظرفیت خشک کردن گرمخانه مورد استفاده، تعیین کنند.

۳-۳

نمونه آزمایشگاهی

laboratory Sample

نمونه‌ای که برای آزمون آزمایشگاهی انتخاب شده است.

۴-۳

d_i/D_i جزء اندازه‌دانه

particle size fraction

جزئی از سنگدانه عبوری از الک (D_i) و مانده روی الک (d_i).

۵-۳

آزمایه (بخش آزمون)

test portion

نمونه‌ای که همه آن در یک آزمون منفرد استفاده می‌شود.

۴ اصول آزمون

ضریب جریان سنگدانه، برحسب ثانیه، مدت زمانی است که حجم مشخصی از سنگدانه از یک سوراخ معین تحت شرایط مشخص با استفاده از وسیله استاندارد عبور می‌کند.

۵ مواد مرجع

۱-۵ سنگدانه درشت مرجع

سنگدانه درشت مرجع سنگدانه‌ای با اندازه $6\frac{3}{10}$ mm و با زمان جریان $s (100 \pm 2)$ هنگامی که دریچه دارای یک سوراخ $mm (42.0 \pm 0.2)$ است.

در محاسبات متنوع، زمان جریان E_R این سنگدانه درشت مرجع باید برابر با $s = 100$ و چگالی دانه‌ای از قبل خشک شده ρ_P باید معادل با $Mg/m^3 = 270$ درنظر گرفته شود.

یادآوری - در حال حاضر یک انبوهه از سنگدانه کوارتزی کنترل شده توسط مرکز آزمایشگاه منطقه‌ای CEREMA^۱ به عنوان سنگدانه مرجع شناخته می‌شود.

به عنوان یک منبع جایگزین، سنگدانه درشت مرجعی که ضریب جریان آن سنگدانه در حداقل ۱۰ آزمایشگاه تعیین شده و توسط آزمون متقابل، برروی سنگدانه درشت مرجع LRPC تحت کنترل باشد، می-

1 - Direction territoriale Normandie Centre, Laboratoire Régional de Rouen, 10 chemin de la Poudrière, CS 90245, 76121 Le Grand-Quevilly cedex, France. {Telephone: + (33) 2 35 68 81 00 – Fax: + (33) 2 35 68 81 72 – e-mail: LRR.DTerNC@cerema.fr }

تواند استفاده شود. در این حالت، توصیه می‌شود زمان جریان E_R و چگالی دانه‌ای از قبل خشک شده ρ_p این سنگدانه درشت مرجع استفاده شود. در موارد اختلاف نظر، بهتر است سنگدانه درشت مرجع LRPC به کار برده شود.

۲-۵ سنگدانه ریز مرجع

سنگدانه ریز مرجع سنگدانه‌ای با اندازه $0,063/2$ mm و با زمان جریان $s (32\pm2)$ است. در محاسبات متنوع، زمان جریان E_{RS} این سنگدانه ریز مرجع باید برابر با $s = 32$ و چگالی دانه‌ای از قبل خشک شده ρ_p باید معادل با $Mg/m^3 = 270$ درنظر گرفته شود.

یادآوری - در حال حاضر یک انبووه از سنگدانه سیلیسی کنترل شده توسط مرکز آزمایشگاه منطقه‌ای CEREMA¹ به عنوان سنگدانه مرجع شناخته می‌شود.

به عنوان یک منبع جایگزین، سنگدانه ریز مرجعی که ضریب جریان آن سنگدانه در حداقل ۱۰ آزمایشگاه تعیین شده و توسط آزمون متقابل، برروی سنگدانه ریز مرجع LRPC تحت کنترل باشد، می‌تواند استفاده شود. در این حالت، توصیه می‌شود زمان جریان E_{RS} و چگالی دانه‌ای از قبل خشک شده ρ_p این سنگدانه ریز مرجع استفاده شود. در موارد اختلاف نظر، بهتر است سنگدانه ریز مرجع LRPC به کار برده شود.

۶ وسایل

۱-۶ تمام وسایل باید با الزامات عمومی استاندارد ۵-EN 932 مطابقت داشته باشند، مگر آن که طور دیگری بیان شده باشد.

۲-۶ وسایل برای اهداف عمومی

۲-۶-۱ الکهای آزمون، منطبق با استاندارد ۲-EN 933، با چشممه‌های مربعی به اندازه‌های $0,063$, $0,063$, 2 mm, 4 mm, $6,3$ mm, 8 mm, 10 mm, 14 mm و 20 mm.

یادآوری - استفاده از الکهای با چشممه‌های مربعی به اندازه‌های $0,075$ mm, $0,075$ mm, $0,075$ mm و $0,075$ mm به ترتیب به عنوان جایگزین الکهای با چشممه‌های مربعی به اندازه‌های $0,063$ mm, $0,063$ mm, 10 mm, 14 mm و 20 mm، در صورتی که قبل از انجام آزمون در این خصوص با مشتری توافق شده باشد و در گزارش آزمون نیز درج شود، بلامانع خواهد بود.

۲-۶-۲ گرمخانه خشک‌کن تهویه‌دار، با ظرفیت کافی مجهز به چرخش اجباری هوا، گرمخانه باید قادر به نگهداری دما در $(10\pm5)^\circ C$ به صورت دمای پای باشد؛ یا ابزاری برای خشک‌کردن سنگدانه‌ها بدون آنکه باعث شکسته شدن دانه‌ها شود.

1 - Direction territoriale Normandie Centre, Laboratoire Régional de Rouen, 10 chemin de la Poudrière, CS 90245, 76121 Le Grand-Quevilly cedex, France. {Telephone: + (33) 2 35 68 81 00 – Fax: + (33) 2 35 68 81 72 – e-mail: LRR.DTerNC@cerema.fr}

۶-۲-۳ توازو، با قابلیت توزین با درستی $\pm 1\%$ جرم آزمونه.

۶-۲-۴ زمان سنج، با قابلیت خواندن تا 0.1s .

۶-۳-۳ وسایل تکمیلی مورد نیاز برای تعیین ضریب جریان سنگدانه درشت

۶-۳-۴ الکهای میله‌ای، منطبق با استاندارد ۳ EN 933-3، با شکاف‌های ۴ mm و ۵ mm.

۶-۳-۵ ظرف، با حجم تقریبی ۱۰ لیتر.

۶-۳-۶ میز لرزان، (شکل ۱) متشکل از قسمت‌های زیر:

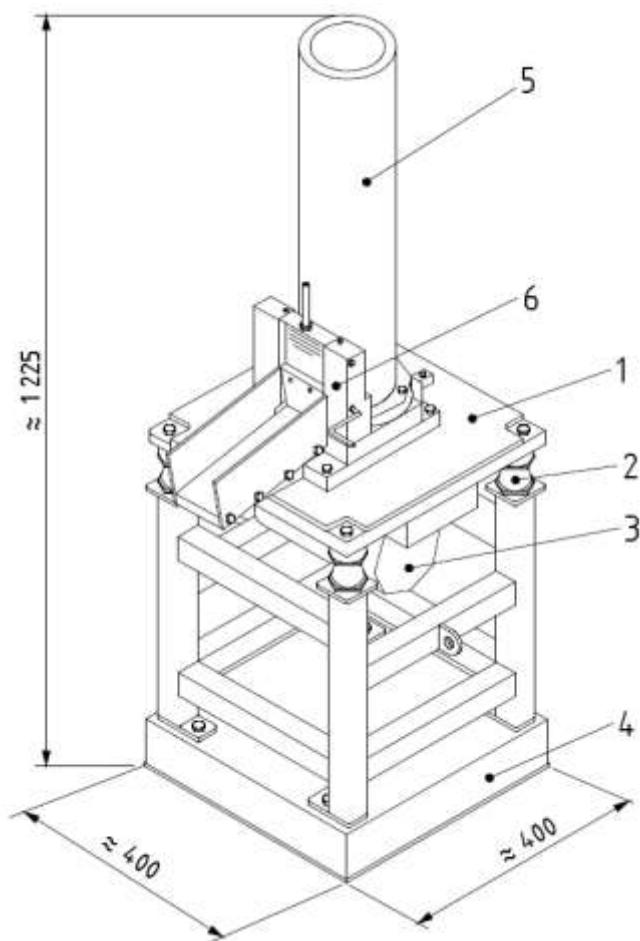
۶-۳-۷ تراز حباب‌دار، جای داده شده در قسمت بالایی سکوی میز و قادر به تنظیم در موقعیت افقی.

۶-۳-۸ چهار آویز لاستیکی، با سختی شور $N/mm (\pm 30 \text{ to } 160)$ که قسمت بالایی سکوی میز را به قاب تکیه‌گاه متصل می‌کند.

۶-۳-۹ لرزاننده، با استفاده از وزنهای نامتعادل، به قسمت زیرین سکو محکم شده است؛ راستای چرخش باید به صورت افقی و عمود بر محور مسیر جریان باشد. هنگامی که واحد جریان خالی است، سرعت چرخش باید $r/min (2970 \pm 20)$ و دامنه آن $mm (0.2 \pm 0.02)$ باشد.

۶-۳-۱۰ صفحه پایه، با جرم $kg (100 \pm 10)$ ، که به زیر قاب محکم شده است.

ابعاد بر حسب میلی‌متر

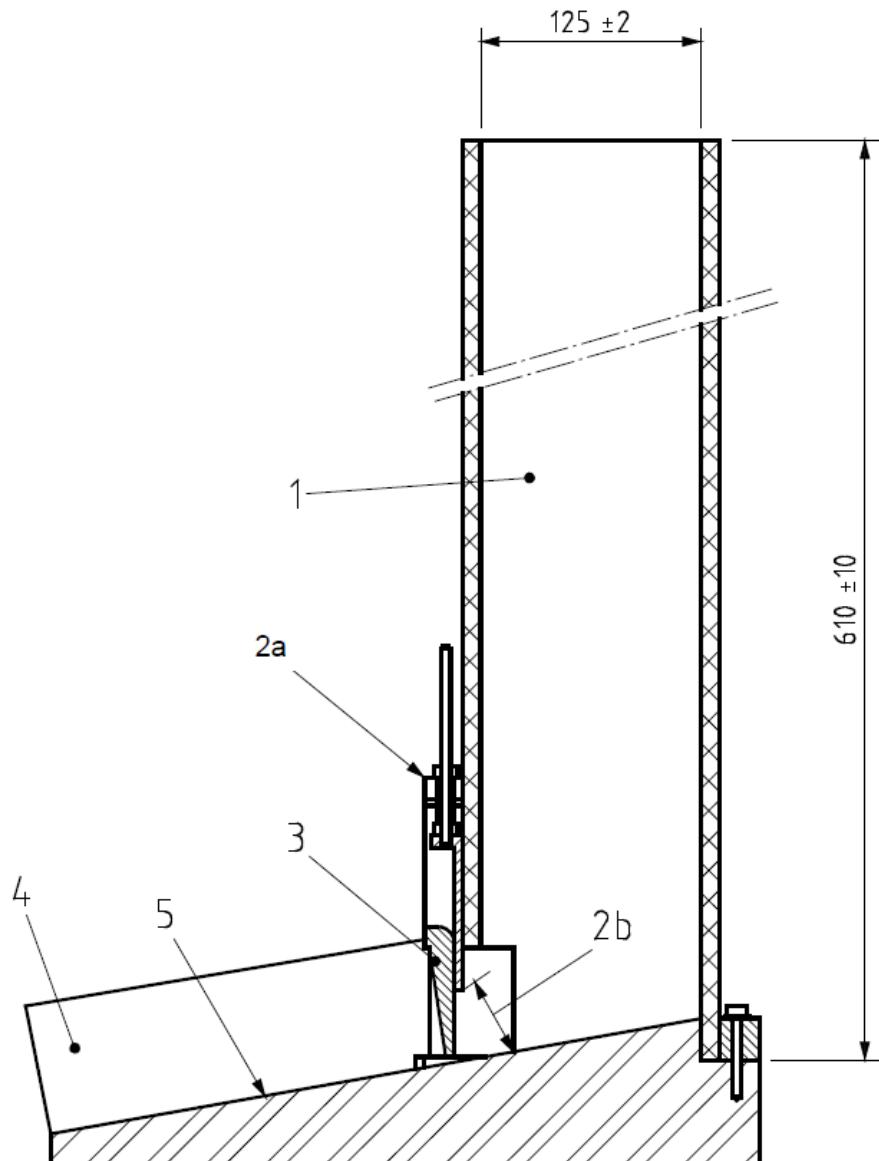
راهنمای:

- 1 سکوی لرزاندن
- 2 لاستیک آویز (زیربند ۲-۳-۳-۶ را ببینید)
- 3 لرزاننده (زیربند ۳-۳-۳-۶ را ببینید)
- 4 صفحه پایه (زیربند ۳-۶-۳-۴ را ببینید)
- 5 لوله برای آزمایش (زیربند ۱-۴-۳-۶ و جزئیات شکل ۲ را ببینید)
- 6 مجرای جریان (جزئیات شکل ۲ را ببینید)

شکل ۱- میز لرزان و واحد جویان برای سنجگدانه درشت

۶-۳-۴ واحد جریان، با جرم کلی kg (۴۲/۳±۰/۱) مشتمل از قسمت‌های زیر (شکل ۲):

ابعاد بر حسب میلی‌متر

راهنمای:

۱ لوله برای آزمایش (زیربند ۶-۳-۴ را ببینید)

۲ دریچه (زیربند ۶-۳-۴-۲ را ببینید)

۲b چشممه قابل تنظیم بین mm (۴۰±۱) و mm (۶۰±۱) را ببینید

۳ زبانه قابل حرکت (زیربند ۶-۳-۴-۳ را ببینید)

۴ مجرای جریان (زیربند ۶-۳-۴-۴ را ببینید)

۵ شیب (۱۰,۰±۰,۵) درجه

شکل ۲ - واحد جریان برای سنجگدازه درشت

۶-۳-۱-۱ لوله پلاستیکی برای آزمایه، با قطر داخلی 125 ± 2 mm و ارتفاع 120 ± 10 mm.

۶-۳-۲-۲ دریچه فلزی، برای تنظیم ارتفاع چشمہ بین 40 ± 1 mm و 60 ± 1 mm.

یادآوری- ارتفاع چشمہ می تواند با استفاده از یک بلوك سنجه فلزی با اندازه mm (100 ± 10) ارتفاع داده شده بررسی شود.

۶-۳-۳-۳ زبانه قابل حرکت فلزی، برای رهاسازی مواد جریان.

۶-۳-۴-۴ مجرای فلزی جریان، با شیب 0.5 ± 0.1 درجه، پهنهای mm (90 ± 1) و محکم شده با جداره های پلاستیکی.

۶-۴ وسایل تکمیلی مورد نیاز برای تعیین ضریب جریان سنگدانه ریز

۶-۴-۱ واحد جریان، مورد استفاده با یک دریچه کنترل و قرار گرفته بر روی یک پایه و محکم شده با یک صفحه پوششی. واحد جریان از سه بخش که به طور محکم با یکدیگر بسته شده‌اند به‌طوری که جریان آزمایه را مختل نمی‌کند، مطابق جزیيات شکل ۳ و شرح زیر ساخته می‌شود:

۶-۱-۱-۱ دریچه کنترل دایره‌ای، برای کنترل جریان سنگدانه از ناوдан تغذیه به داخل بدنه واحد جریان. پنج پایه دریچه باید با پنج موجود بر ناوдан تغذیه محکم شود طوری که جریان یافتن آزمایه به داخل ناوдан تغذیه را مانع شود.

۶-۱-۲ ناوдан تغذیه استوانه‌ای، که به قسمت بالای بدنه استوانه‌ای محکم می‌شود.

یادآوری-۱ ناوдан تغذیه و دریچه کنترل اطمینان می‌دهد که چگالی توده سنگدانه در بدنه و قیف به روشی که آزمایه در واحد جریان قرار داده می‌شود تحت تاثیر قرار نمی‌گیرد.

یادآوری-۲ قطر خارجی پایه دریچه و قطر داخلی ناوдан تغذیه، بدنه و قیف نشان داده شده با رواداری‌ها ابعاد اساسی برای ساخت وسیله هستند. ابعاد بدون رواداری برای راهنمایی داده شده‌اند.

یادآوری-۳ شکل و ابعاد مناطق حاشورخورده تعریف شده نیستند.

توصیه می‌شود قطر روزنه به‌طور مرتب بررسی شود. استفاده از ماده مرجع منطبق (زیربند ۲-۳-۸) کنترل کافی برای سایر ابعاد اصلی را فراهم می‌کند.

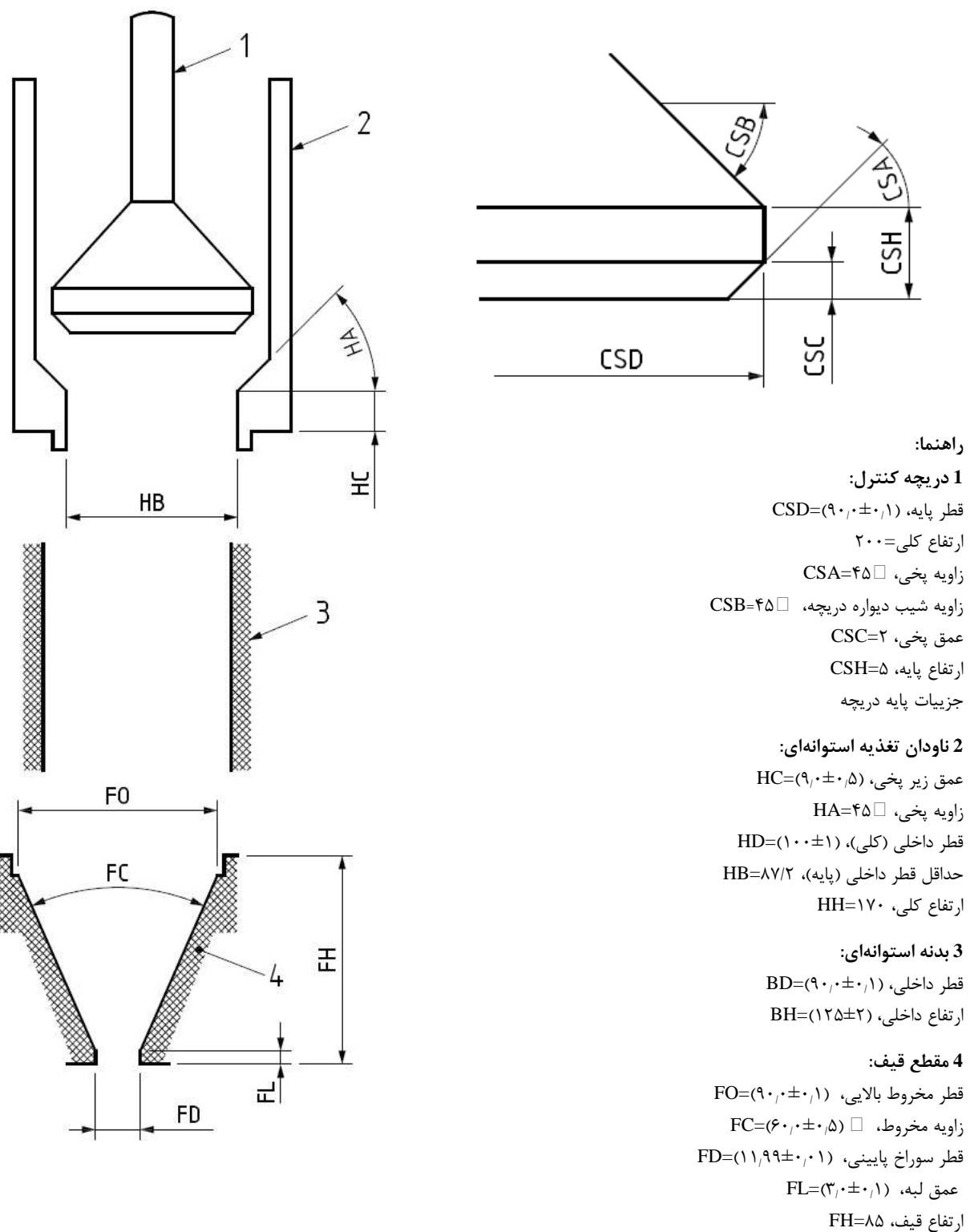
۶-۱-۳ بدنه استوانه‌ای، که به داخل انتهای عریض‌تر مقطع قیف محکم شده است.

۶-۱-۴-۱ مقطع قیف مخروطی، ساخته شده از پلی‌کربنات.

۶-۱-۴-۵ پایه، برای نگهداری واحد جریان.

۶-۲-۴ ظرف، با ظرفیت کافی برای دریافت مواد جریان یافته از مخروط.

ابعاد بر حسب میلی‌متر

شکل ۳ - واحد جریان برای سنگدانه ریز

۷ تعیین ضریب جریان سنگدانه درشت

۱-۷ کلیات

آزمون بر یکی از بخش‌های اندازه دانه زیر انجام می‌شود:

.۴۲۰ mm، ۴/۱۰ mm، ۱۰/۱۴ mm، ۶/۳/۱۰ mm، ۴/۶/۳ mm

۲-۷ آماده‌سازی آزمایه‌ها

۱-۲-۷ سنگدانه درشت مرجع

مقدار کافی از سنگدانه درشت مرجع (زیربند ۱-۵) با اندازه دانه ۶/۳/۱۰ mm را شسته و بر روی الک‌های ۶/۳ mm، ۸ mm و ۱۰ mm الک کنید و بخش‌های مانده روی الک‌های ۶/۳/۸ mm و ۸/۱۰ mm را به‌طور جداگانه نگه‌دارید.

بخش اندازه ۶/۳/۸ mm را روی الک میله‌ای ۴ mm و بخش اندازه ۸/۱۰ mm را روی الک میله‌ای ۵ mm الک کنید، هرگونه دانه عبوری از الک‌های میله‌ای را دور بریزید.

هر بخش اندازه را طبق استاندارد 2-EN 932 کاهش دهید، تا برای هر کدام جرم $(g \pm 10 \pm 5000)$ به‌دست آید و سپس آن‌ها را به‌منظور تولید آزمایه مرجع، ترکیب کنید.

یادآوری- تمامی دانه‌های سنگدانه مرجع که بعد از مرحله کاهش اندازه باقی‌ماند را می‌توان برای آزمایه‌های مرجع بعدی استفاده کرد.

بعد از هر استفاده، آزمایه مرجع باید بر روی الک آزمون ۴ mm شسته و در دمای $^{\circ}C(110 \pm 5)$ تا رسیدن به جرم ثابت قبل از استفاده بعدی خشک شود. بعد از ۳۰ مرتبه آزمون مرجع، آزمایه مرجع باید با آزمایه مرجعی که از قبیل استفاده نشده است از طریق آزمون هر کدام طبق زیربند ۷-۳-۱ و ۷-۳-۲ مقایسه شود. اگر نتایج دو آزمایه مرجع بیش از ± 5 تفاوت داشته باشد آزمایه مرجع اصلی باید دور ریخته شود. آزمایه‌های مرجع که پس از ۳۰ مرتبه استفاده دور ریخته نمی‌شوند باید در بازه‌های ۳۰ مرتبه استفاده دوباره بررسی شوند.

۲-۲-۷ آزمایه‌ها

نمونه آزمایشگاهی را با توجه به اندازه سنگدانه نمونه آزمایشگاهی، به‌منظور دستیابی به یکی از بخش‌اندازه‌های ۶/۳/۱۰ mm، ۱۰/۱۴ mm، ۶/۳/۱۰ mm، ۴/۶/۳ mm یا ۴۲۰ mm شسته الک کنید.

در انتخاب این‌که کدام‌یک از پنج بخش‌اندازه بهتر است آزمون شود، توصیه می‌شود بخش‌اندازه دانه‌ای که نمایان‌گر بزرگ‌ترین بخش از اندازه سنگدانه نمونه آزمایشگاهی است برداشته شود. بهتر است بخش‌اندازه انتخاب شده درون اندازه اسمی سنگدانه مورد آزمون باشد.

بخش اندازه دانه را طبق استاندارد ۲ EN 932 کاهش دهید تا آزمایه در محدوده $g \leq 50$ از جرم داده شده طبق فرمول (۱) به دست آید:

$$\rho_P(g) = 10000 \frac{\rho_P}{2,70} \quad (1)$$

که در آن:

ρ_P چگالی دانه‌ای از قبل خشک شده سنگدانه مورد آزمون است که مطابق با پیوست A استاندارد EN 1097-6:2013 تعیین می‌شود و بر حسب Mg/m^3 است، ۲,۷۰ مقدار ثابت، بر حسب Mg/m^3 است.

یادآوری - تعیین چگالی دانه‌ای از قبل خشک شده ممکن است برای هر آزمایه نیاز نباشد.

۳-۷ روش اجرای آزمون

۱-۳-۷ روش آزمون متداول

آزمون مرجع (زیربند ۲-۳-۷) باید بی‌درنگ قبل از تعیین روزانه ضریب جریان E_C آزمایه (زیربند ۳-۳-۷) انجام شود.

قبل از هر اجرای آزمون سکوی لرزاندن باید افقی باشد و دما حین تمامی آزمون‌ها باید بین 15°C و 30°C باشد.

سکو باید به‌طور پیوسته حین تمامی آزمون‌ها حداقل ۵ min قبل از شروع هر مجموعه از آزمون‌ها در حال لرزش باشد.

ظرف را بر روی ترازو در موقعیتی قرار دهید که دانه‌های دریافتی از انتهای پایین مجرای جریان جمع‌آوری شده و جرم دانه‌های دریافتی جمع‌شده را نشان دهد.

آزمایه را درون لوله قرار دهید، دریچه را در اندازه چشمی مشخص شده در بند ۲-۳-۷ تنظیم کرده و زبانه را ببندید.

بعد از $s(20 \pm 5)$ ، زبانه را باز کنید و اجازه دهید تا آزمایه در طول مسیر جاری شود و به داخل ظرف روی ترازو بریزد.

هنگامی که 1000 g به داخل ظرف جاری شد، همان‌طور که توسط ترازو نشان داده شد، زمان‌سنج را روشن کنید و هنگامی که ترازو جرم سنگدانه (m) را که با پیروی از فرمول زیر تا نزدیک‌ترین گرم محاسبه شده است را نشان داد، زمان‌سنج را متوقف کنید:

$$m = 1000 \times [1 + 7\rho_P/2,70] \quad (2)$$

که در آن:

ρ_P چگالی دانه‌ای از قبل خشک شده سنگدانه مورد آزمون است که مطابق با پیوست A استاندارد EN 1097-6:2013 تعیین می‌شود و بر حسب Mg/m^3 است؛ ۲,۷۰ مقدار ثابت، بر حسب Mg/m^3 است.

این زمان جریان را تا s_{t} ثبت کنید.

اجازه دهید تا آزمایه از میان وسیله جریان یابد و سپس لوله و مجرای جریان را به‌طور کامل تمیز کنید. آزمایه را برای هر تعیین تکراری ضروری بازیابی و دوباره استفاده کنید.

۲-۳-۷ آزمون مرجع

دریچه را به اندازه چشمeh (42.0 ± 0.2) mm تنظیم کنید و روش بند ۱-۳-۷ را پنج مرتبه با استفاده از آزمایه سنگدانه مرجع (تعیین شده در زیربند ۱-۵) انجام دهید.

میانگین پنج زمان جریان، E_{ce} ، را بر حسب ثانیه ثبت کنید.

اگر $(E_{\text{R}}-5) \leq E_{\text{ce}} \leq (E_{\text{R}}+5)$ باشد، آزمون مرجع پذیرفته می‌شود.

در حالت عدم پذیرش آزمون مرجع، روش بند ۱-۳-۷ را با استفاده از آزمایه مشابه با افزایش یا کاهش دریچه در گستره $mm (41.0 \pm 0.2)$ تا $mm (43.0 \pm 0.2)$ ، تکرار کنید تا این که مقدار قابل پذیرش به‌دست آید.

اگر هیچ مقدار قابل پذیرش به‌دست نیامد، وسیله باید کنار گذاشته شود.
یادآوری- برای ماده مرجع LRPC مقدار E_{R} معادل با $s = 100$ در نظر گرفته می‌شود.

۳-۳-۷ آزمون نمونه مصالح

برای آزمایه‌هایی از بخش‌های اندازه $mm (4/6, 3/10, 10/14, 6/10, 4/10)$ ، روش مشروح در زیربند ۱-۳-۷ را پنج مرتبه بر روی آزمایه انجام دهید، زمان‌های جریان را به‌عنوان E_{cmi} و میانگین پنج تعیین (نتیجه) منفرد را به‌عنوان E_{cm} ثبت کنید.

برای بخش‌های اندازه $4/20$ mm چشمeh دریچه را تا $mm (60 \pm 0.2)$ تنظیم کنید و روش مشروح در بند ۱-۳-۷ را پنج مرتبه بر روی آزمایه انجام دهید، زمان‌های جریان را به‌عنوان E_{cmi} و میانگین پنج تعیین (نتیجه) منفرد را به‌عنوان E_{cm} ثبت کنید.

یادآوری- برای ماده مرجع LRPC مقدار E_{R} معادل با $s = 100$ در نظر گرفته می‌شود.

۴-۷ روش محاسبه و بیان نتایج

ضریب جریان E_{c} را طبق فرمول (۳) محاسبه کنید:

$$E_c = E_{cm} + (E_R - E_{ce}) \quad (3)$$

که در آن:

E_{cm} میانگین زمان جریان آزمایه، بر حسب ثانیه؛

E_R زمان جریان برای ماده مرجع (برای ماده مرجع LRPC معادل $s = 100$ در نظر گرفته می‌شود)؛

E_{ce} زمان جریان آزمایه مرجع، بر حسب ثانیه.

مقدار را تا به صورت گرد شده تا نزدیک‌ترین ثانیه بیان کنید.

یادآوری ۱- مثالی از برگه داده آزمون در پیوست الف داده شده است.

یادآوری ۲- بیانی از دقت این آزمون در پیوست پ داده شده است.

۵-۷ گزارش آزمون

۱-۵-۷ داده‌های الزامی

گزارش آزمون باید شامل اطلاعات زیر باشد:

الف- ارجاع به این استاندارد ملی ایران؛

ب- شناسه آزمایشگاه آزمون؛

پ- شناسه نمونه، شامل شناسه منبع، تاریخ نمونه‌برداری و اندازه سنگدانه (d/D)؛

ت- بخش اندازه دانه مورد آزمون؛

ث- ضریب جریان (E_c) تا نزدیک‌ترین ثانیه؛

ج- تاریخ دریافت نمونه، در صورتی که با تاریخ نمونه‌برداری تفاوت داشته باشد؛

چ- انحراف از روش مرجع، اگر قابل کاربرد باشد (استفاده از سنگدانه مرجع جایگزین، استفاده از الک جایگزین مشخص شده در بند ۶-۲-۱، ...).

۲-۵-۷ داده‌های اختیاری

گزارش آزمون می‌تواند شامل اطلاعات زیر باشد:

الف- تشریح ماده و روش کاهش نمونه؛

ب- جرم آزمایه که تا نزدیک‌ترین گرم گرد شده است؛

پ- چگالی دانه‌ای از قبل خشک شده سنگدانه مورد آزمون ρ_P که بر حسب Mg/m^3 است؛

ت- تاریخ آزمون.

۸ تعیین ضریب جریان سنگدانه ریز

۱-۸ کلیات

آزمون بر بخش اندازه دانه $0,063/2$ mm انجام می‌شود.

۲-۸ آماده‌سازی آزمایه‌ها

۱-۲-۸ سنگدانه ریز مرجع

مقدار کافی از سنگدانه ریز مرجع (زیربند ۲-۵) با اندازه دانه $0,063/2$ mm را شسته و بر روی الک $0,063$ mm الک کنید.

مقدار مانده را طبق استاندارد 2-EN 932 کاهش دهید تا آزمایه مرجع با جرم $g(1000 \pm 2)$ به دست آید.

یادآوری - تمامی دانه‌های سنگدانه ریز مرجع که بعد از مرحله کاهش اندازه باقی‌ماند را می‌توان برای آزمایه‌های مرجع بعدی استفاده کرد.

بعد از هر آزمون مرجع، آزمایه مرجع باید بر روی الک آزمون $0,063$ mm شسته و در دمای $110 \pm 5^\circ\text{C}$ تا رسیدن به جرم ثابت قبل از استفاده بعدی خشک شود. بعد از ۳۰ مرتبه آزمون مرجع، آزمایه مرجع باید با آزمایه مرجعی که از قبیل استفاده نشده است از طریق آزمون هر کدام طبق زیربند ۱-۳-۸ و ۲-۳-۸ مقایسه شود. اگر نتایج دو آزمایه مرجع بیش از ۲ s تفاوت داشته باشد، آزمایه مرجع اصلی باید دور ریخته شود. آزمایه‌های مرجع که پس از ۳۰ مرتبه استفاده دور ریخته نمی‌شوند باید در بازه‌های ۳۰ مرتبه استفاده دوباره بررسی شوند.

۲-۲-۸ آزمایه‌ها

نمونه باید مطابق با الزامات استاندارد 2-EN 932 کاهش داده شود.

نمونه را شسته و به صورت خشک الک کنید.

دانه‌های مانده روی الک آزمون 2 mm و عبورکرده از الک آزمون $0,063$ mm را دور بریزید.

نمونه را بیشتر کاهش دهید تا آزمایه در محدوده $g(M_1 \pm 2)$ از جرم داده شده طبق فرمول (۴) به دست آید:

$$M_1(g) = 1000 \frac{\rho_p}{2,70} \quad (4)$$

که در آن:

ρ_p چگالی دانه‌ای از قبیل خشک شده سنگدانه مورد آزمون است که مطابق با پیوست A استاندارد

2013:6-EN 1097-6 تعیین می‌شود و بر حسب Mg/m^3 است؛

۲,70 Mg/m^3 مقدار ثابت، بر حسب است.

یادآوری- تعیین چگالی دانهای از قبل خشک شده ممکن است برای هر آزمایه نیاز نباشد.

۳-۸ روش اجرای آزمون

۱-۳-۸ روش آزمون متداول

آزمون مرجع (زیربند ۲-۳-۸) باید قبل از اولین استفاده از وسیله و سپس حداقل یکمرتبه در سال انجام شود.

بدنه استوانه‌ای را به مخروط محکم کنید و آنرا بر روی پایه‌اش قرار دهید، چشمۀ آن را بیندید. استوانه ناوдан تغذیه را روی قسمت بالایی بدنه استوانه‌ای تنظیم کنید. دسته دریچه استوانه جای‌گذاری و آزمایه را به درون استوانه منتقل کنید. سپس دسته دریچه را عقب بکشید تا اجازه دهید آزمایه به داخل بدنه استوانه‌ای جريان يابد.

سوراخ را با حرکت صفحه پوشش و هم زمان با شروع زمان سنج باز کنید؛ زمان E_{csi} ، را تا 0.1 s تا هنگامی- که تمام مواد از درون مخروط جريان يافت ثبت کنید. با استفاده از آزمایه مشابه، پنج مرتبه تکرار کنید، زمان را برای هر تعیین (نتیجه) منفرد ثبت کنید.

۲-۳-۸ آزمون مرجع

روش زیربند ۱-۳-۸ را با استفاده از آزمایه سنگدانه مرجع (تعیین شده در زیربند ۲-۵) انجام دهید. میانگین پنج زمان جريان، E_{cse} ، را بر حسب ثانیه ثبت کنید.

اگر $(E_{RS}-2) \leq E_{cse} \leq (E_{RS}+2)$ باشد، آزمون مرجع پذیرفته می‌شود.

اگر هیچ مقدار قابل پذیرش به دست نیامد، وسیله باید کنار گذاشته شود.

یادآوری- برای ماده مرجع LRPC مقدار E_R معادل با 32 s در نظر گرفته می‌شود.

۳-۳-۸ آزمون نمونه مصالح

روش مشروح در زیربند ۱-۳-۸ را پنج مرتبه بر روی آزمایه انجام دهید، میانگین پنج تعیین (نتیجه) منفرد که تا نزدیک‌ترین ثانیه گرد شده است، را به عنوان E_{csm} ثبت کنید.

۴-۸ روش محاسبه و بيان نتایج

ضریب جريان E_{cs} را طبق فرمول (۵) محاسبه کنید:

$$E_{cs} = E_{csm} + (E_{RS} - E_{cse}) \quad (5)$$

که در آن:

E_{csm} میانگین زمان جريان آزمایه، بر حسب ثانیه؛

زمان جریان برای ماده مرجع (برای ماده مرجع LRPC معادل $s = 32$ در نظر گرفته می‌شود); E_{RS} زمان جریان آزمایه مرجع، بر حسب ثانیه.

مقدار را به صورت گرد شده تا نزدیک‌ترین ثانیه بیان کنید.

یادآوری ۱- مثالی از برگه داده آزمون در پیوست ب داده شده است.

یادآوری ۲- بیانی از دقت این آزمون در پیوست پ داده شده است.

۵-۸ گزارش آزمون

۱-۵-۸ داده‌های الزامی

گزارش آزمون باید شامل اطلاعات زیر باشد:

- الف- ارجاع به این استاندارد ملی ایران؛
- ب- شناسه آزمایشگاه آزمون؛
- پ- شناسه نمونه، شامل شناسه منبع، تاریخ نمونه‌برداری و اندازه سنگدانه ($D/0$)؛
- ت- ضریب جریان (E_c) تا نزدیک‌ترین ثانیه؛
- ث- تاریخ دریافت نمونه، در صورتی که با تاریخ نمونه‌برداری تفاوت داشته باشد؛
- ج- انحراف از روش مرجع، اگر قابل کاربرد باشد (استفاده از سنگدانه مرجع جایگزین، استفاده از الک جایگزین مشخص شده در بند ۶-۲-۱، ...).

۲-۵-۸ داده‌های اختیاری

گزارش آزمون می‌تواند شامل اطلاعات زیر باشد:

- الف- تشریح ماده و روش کاهش نمونه؛
- ب- جرم آزمایه که تا نزدیک‌ترین گرم گرد شده است؛
- پ- چگالی دانه‌ای از قبل خشک شده سنگدانه مورد آزمون ρ_p که بر حسب Mg/m^3 است؛
- ت- تاریخ آزمون.

پیوست الف

(آگاهی دهنده)

مثالی از برگه داده آزمون - سنگدانه درشت

آزمایشگاه:	ضریب جریان سنگدانه درشت طبق استاندارد ملی ایران شماره ..
تاریخ نمونه برداری	شناسه نمونه
تاریخ دریافت نمونه، (اگر با تاریخ نمونه برداری تفاوت داشته باشد):	منبع نمونه:
	اندازه سنگدانه (d/D)

جرم آزمایه:	گرم
-------------	-----

mm	d _i /D _i
Mg/m ³	ρ _P چگالی دانه‌ای از قبل خشک شده سنگدانه مورد آزمون
mm	چشمde دریچه
g	m = 1000 × [1 + 7ρ _P /2,70]
E _{cmi}	زمان جریان (1 ± 0 ثانیه)
	اولین تعیین
	دومین تعیین
	سومین تعیین
	چهارمین تعیین
	پنجمین تعیین
E _{cm}	مقدار میانگین (تا نزدیکترین ثانیه)

$$E_R =$$

$$E_{ce} =$$

انحراف از روش مرجع، اگر قابل کاربرد باشد:

$$E_c = E_{cm} + (E_R - E_{ce}) =$$

پیوست ب

(آگاهی دهنده)

مثالی از برگه داده آزمون - سنگدانه ریز

آزمایشگاه:	ضریب جریان سنگدانه ریز طبق استاندارد ملی ایران شماره ....
تاریخ نمونه برداری	شناسه نمونه:
تاریخ دریافت نمونه، (اگر با تاریخ نمونه برداری تفاوت داشته باشد):	منبع نمونه:
	اندازه سنگدانه (O/D)

جرم آزمایه:	گرم
-------------	-----

Mg/m^3	ρ_P چگالی دانه‌ای از قبل خشک شده سنگدانه مورد آزمون
E_{csi}	زمان جریان (۱۰/۰ ثانیه)
	اولین تعیین
	دومین تعیین
	سومین تعیین
	چهارمین تعیین
	پنجمین تعیین
E_{csm}	مقدار میانگین (تا نزدیک‌ترین ثانیه)

$$E_{RS} = \boxed{\quad}$$

$$E_{cse} = \boxed{\quad}$$

$$(ta \text{ نزدیک‌ترین } 18) E_{cs} = E_{csm} + (E_{RS} - E_{cse}) = \boxed{\quad}$$

انحراف از روش مرجع، اگر قابل کاربرد باشد:

پیوست پ

(آگاهی دهنده)

دقت

پ-۱ سنگدانه درشت

مقادیر زیر برای تکرارپذیری، r_1 و تجدیدپذیری، R_1 ، بر روی بخش اندازه $6\frac{3}{10} \text{ mm}$ توسط سری‌هایی از آزمون‌های دوتایی در ۱۰ آزمایشگاه^۱ به دست آمده است:

$$r_1 = 4$$

$$R_1 = 5$$

پ-۲ سنگدانه ریز

در سال ۲۰۰۵ از تجربیات آزمون متقابل بین ۱۷ آزمایشگاه (به غیر از عدم قطعیت نمونه‌برداری) مقادیر زیر به دست آمده است:

سنگدانه ریز با اندازه دانه $0,063 \text{ mm}$ تا 2 mm :

$$r = 0,3 \text{ s}$$

$$R = 1,6 \text{ s}$$

---

۱ - مقادیر ارائه شده از آزمایشگاه‌هایی در کشور فرانسه به دست آمده‌اند.

کتاب‌نامه

- [1] DESCANTES Y., FOSSE Y., EHRET G. Automated measurement of aggregate properties: Part 1 - Crushed and broken surfaces in coarse aggregate particles. Mater. Struct. 2006, 39 (1) pp. 3– 11 [RILEM]
- [2] DESCANTES Y., DEVILLERS A. (2003), Amélioration de l'essai d'écoulement des sables (English title : improvement in the sand flow test, Bulletin des Laboratoires des Ponts et Chaussées n°244-245, pp. 143-152